

Till statssekreteraren Catharina Espmark vid Justitiedepartementet

Barnen Framför Allt – Adoptioners syn på SOU 2009:61 och på kommande översyn av författningar med mera rörande internationella adoptioner

Barnen Framför Allt – Adoptioners utgångspunkt är att hela vår verksamhet handlar om att hjälpa barn få ett bra liv, vilket vi bland annat gör genom att förmedla internationella adoptioner. Det aktuella läget är att vi skulle kunna hjälpa fler barn att få växa upp i familj i stället för på institution dels om det fanns fler personer i Sverige som ville och var lämpliga att adoptera och dels om det regelverk vi har att förhålla oss till i praktiken främst tog hänsyn till vad som är bra för barnen.

Låt oss inledningsvis konstatera att SOU 2009:61 idag i princip är inaktuell för vår verksamhet med internationella adoptioner. Utvecklingen som har skett och fortfarande sker gör att det krävs en ny översyn av regleringen av en mängd frågor. Som exempel kan nämnas organisering av adoptionsverksamheten, vem som är lämplig som adoptivförälder (inklusive frågan om åldersgräns), stöd till adopterade och till adoptivfamiljer och bilaterala avtal.

Vi föreslår därför att **en offentlig utredning och en arbetsgrupp startas parallellt**. Den offentliga utredningen bör se över lag och förordning, och arbetsgruppen bör analysera gällande lagstiftning och ge förslag till utveckling av regelverk, inom ramen för nuvarande lag och förordning, som kan ge relativt omedelbar positiv effekt.

Arbetsgruppen – syfte och uppdrag

Vi anser att en arbetsgrupp bör tillsättas under ledning av justitiedepartementet. I gruppen bör ingå representanter för tillsynsmyndigheten samt för de tre adoptionsorganisationerna. Arbetsgruppen bör ha som uppgift att göra en översyn av vilken lagstiftning och vilka regler som är inaktuella idag, samt att kartlägga vilka som är de viktigaste frågorna för ny eller utvecklad reglering. Departementet får då ett aktuellt underlag för att bedöma hur man kan gå vidare.

Arbetsgruppen kan också ha fokus på att föreslå smärre korrigeringar i akt och mening att utveckla verksamheten inom ramen för gällande lagar och förordningar. Fokus bör vara att tydligare än i dag sätta barnens bästa i fokus.

Offentlig utredning – syfte och uppdrag

Enligt vår uppfattning behöver en offentlig utredning göra en översyn av hela författningsregleringen runt internationella adoptioner.

Exempel på frågeställningar vi anser den föreslagna utredningen skulle kunna utreda:

- **Organisering av adoptionsverksamhet:**
Nuvarande författningsreglering gjordes i en helt annan tid, med andra värderingar t ex rörande hur den enskilde ser sig själv i relation till myndigheter och organisationer. Det har bland annat skett en värderingsförflyttning där medborgarna mer och mer ser sig själva som kunder snarare än som medborgare eller föreningsmedlemmar. Detta medför att dagens organisationsstruktur, med krav på att adoptionsorganisation är ideell förening, i vissa avseenden inte är adekvat.

- Samhällets stöd till de som adopterar respektive till de som har adopterats:
För många vuxna adopterade är adoption en livslång process vilket innebär att de kan behöva stöd. Samhället har här ett särskilt ansvar eftersom de inte själva valt att bli adopterade. Även de som adopterar ska få stöd från samhället för att säkerställa att de kan ge det aktuella barnet en bra uppväxt. I dag ligger ansvaret för att stödja dessa grupper dels på tillsynsmyndigheten och dels på kommunerna. Vår erfarenhet är att detta stöd har utvecklingspotential och bör utvecklas.
- Vem är lämplig som adoptivförälder:
Motiverat av förslaget i SOU 2009:61 finns i dag en rättspraxis om att inte lämna medgivande till internationell adoption om sökanden eller sökandena har fyllt 43 år. För att fler barn ska få möjligheten till ett bättre liv i Sverige genom adoption är det viktigt att inte fastna i statiska gränser. Vi anser att det bör göras en individuell helhetsbedömning av den som vill adoptera och åldern ska inte i sig vara ett skäl för avslag på ansökan om adoption. Vi vet att fler barn skulle kunna fått föräldrar i stället för barnhemsuppväxt om regleringen varit annorlunda.
- Bilateral avtal:
Många länder där det finns stora behov av att hitta föräldrar till barn kräver idag att Sverige tecknar ett bilateralt avtal för att dessa barn ska kunna få föräldrar i Sverige. Tillsynsmyndighetens hållning är att detta är i princip omöjligt. Som skäl anförs bland annat att det skulle försvaga Haag-konventionen. Vår uppfattning är att denna hållning är till förfång för barnens bästa. Följaktligen är det vår uppfattning att eventuella författningsregleringar som skapar denna praxis bör ses över.

Sammanfattningsvis anser Barnen Framför Allt – Adoptioner att internationella adoptioner även framgent är ett viktigt och relevant redskap när det gäller att ge barn möjlighet till en bra uppväxt. Att bli förälder är ingen rättighet, men det är en rättighet för barn att deras bästa ska beaktas vid alla beslut som berör dem.

Stockholm 2017-05-30

Patrik Elisson
Ordförande Barnen Framför Allt – Adoptioner